

SKOVDYRKERFORENINGEN NORD-ØSTJYLLAND

Gentilplantning af stormfældede arealer

Stormen den 8. januar trak også et ødelæggende spor hen over Hammer Bakker. Der kan ses store arealer hvor alle træer er væltede eller knækkede, der er også mange små stormfaldshuller hvor stormen har hærget i et bånd ind i en ellers ubevoksning.

Det afhænger blandt andet af træarterne hvor meget der vælter. Nåletræet er mere følsomt for stormvejr end løvtræet, men også blandt nåletræerne er der store arts-mæssige forskelle. Omorica, Rødgran og Grandis er mest udsatte – lærkearterne mindst.

Behandlingen af bevoksningerne i tiden op til stormen er også udslagsgivende for stormskaderne. Hårdest ramt er de arealer hvor der er tyndet kraftigt eller jævnt ud lige før stormen.

Topografien har også betydning. Vi kan se store stormskader på sydvestudsatte højdedrag, og i slugter der har "fanget vinden". Træernes alder og højde har også betydning, generelt stiger stormrisikoen med stigende træhøjde. Men en del træarter er decideret ustabile i ungdomsfasen (fra 5- 35 år), det gælder i meget høj grad Douglasgranen.

Ved genplantning af de stormfældede arealer kan man tage udgangspunkt i en grundsætning:

Løvtræ står sikrere end nåletræ.

Jordbunden i Hammer Bakker er oftest ret tør sandbund. Det betyder at det sikreste valg blandt løvtræerne er Eg, helst dansk eller norsk vintereg. Egen kan være en robust og hurtigt startende træart herinde, når den beskyttes mod vildtbid. Egen giver et lysåbent skovbillede, og det er en fremragende basisart for naturagtige blandingskove med birk, skovfyr, røn og rødgran. (Rødgranen skal ikke plantes i vestrænder).

Blandingskove skal plantes i grupper á ca. 25 stk. pr. art – ikke i rækkevis blanding, det giver uhensigtsmæssig konkurrence mellem træarterne.

I slugterne kan der være bedre vandforsyning. Her kan vi bruge både bøgen og ahorn. Man skal ikke anlægge for store arealer med bøg, primært fordi de store arealer hurtigt bliver invaderet af græs – som kan medføre katastrofale ringninger af de unge bøge. Men på de små kileformede arealer, hvor den omgivende bevoksning skygger kan bøgen bruges gerne i blanding med cypresen.

Ahorn kan bruges på lidt større arealer – men ikke på tør bund. Ahorn skades ikke af mus – og normalt heller ikke alvorligt af råvildt. Ahorn kan blandes med lærk, helst europæisk på arealer med god vindbevægelse, eller hybridlærk.

Blandingskulturer er mere robuste, og smukkere – men ikke nemmere at etablere.

Når man blander flere træarter skal man gøre sig formålet klart, og derefter skal man sikre sig at bevoksningen bevæger sig i den retning man ønsker sig. Utallige blandingsbevoksninger er etableret de sidste 50 år uden at de har udviklet sig i en retning som man ønskede.

Man skal vide at: Når man blander, er der altid træarter som gror hurtigt til

De kan så overvokse, hæmme eller beskadige de langsommere arter.

Her skal man iagttage udviklingen og regulere udviklingen i kulturens første år.

Ellers bliver blandinger til: Store grove træer på stor afstand, med og kvalte træer i skyggen nedenunder.

Det er ikke så vanskeligt, man skal bare være opmærksom.

De nye skove kan blive bedre end de stormfældede var.

En positiv konsekvens af stormen kan blive at vi etablerer nogle sunder og smukkere løvtræs-baserede skove. Vi kan godt indblende de stedsegrønne i løvtræet, det giver bedre vinterklima og bedre dække for vildtet. Men hverken økonomi, sundhed eller skønhed taler for store ensartede flader med graner.

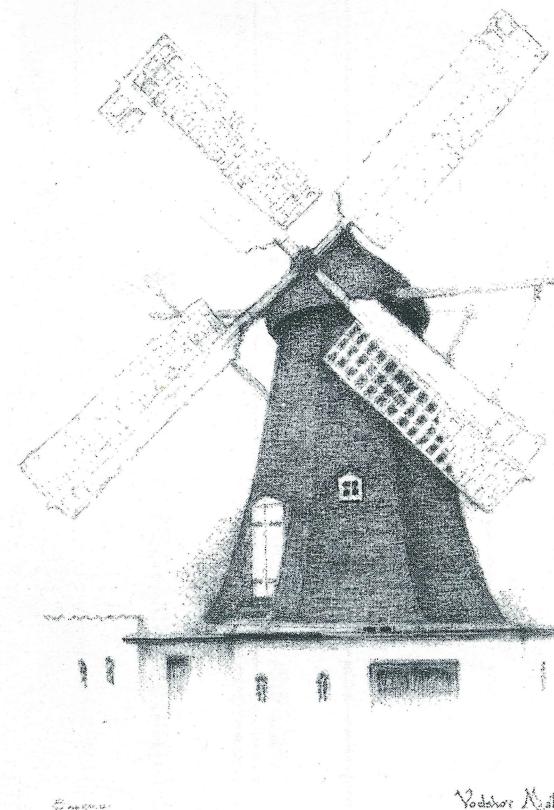
Skovdyrkerforeningen Nord-Østjylland

Kontor: 86 44 73 17

Skovfoged H.C. Graversgaard: 20 40 07 26, Skovfoged M. Winther: 20 49 49 36

LODSEJERSAMMENSLUTNINGEN

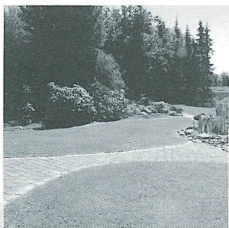
HAMMER BAKKER

ÅRSSKRIFT 2004

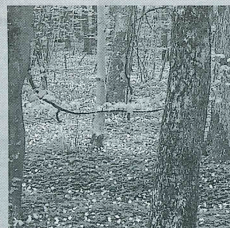
Hedeselskabet

- vi gør Danmark grønnere

- Læhegn og vildtremiser
- Alleer, have- og parkanlæg
- Skovrejsning
- Vandløbspleje, anlæg af søer
- Pleje af grønne områder
- Pasning, drift og rådgivning i skove
- Rådgivning vedr. jagt, vildt og naturpleje
- Planter til skov, land og park
- Hegnmateriale og skovudstyr

Læs mere på
www.hedeselskabet.dk

Skovfoged
Peder Gregersen
Driftscenter
Aalborg
Bygaden 20
9000 Aalborg
Tlf. 98 18 13 27
Mobil 20 48 75 25

HEDESELSKABET

Lodsejersammenslutningen Hammer Bakker

Bestyrelsen

Niels Bundgaard
Attrupgård, Attrupvej 17
9310 Vodskov

Formand

Tlf. 98 293962

Werner Davidsen
Brømlandshus
Søhusevej 85
9310 Vodskov

Næstformand
Jagtudvalget

Tlf. 9828 6622

Hans Stockholm
Grindstedvej 43
9310 Vodskov

Kasserer
Medlemsudvalget

Tlf. 9828 6508

Niels Chr. Nielsen
Urmose
Vodskovvej 125
9310 Vodskov

Sekretær
Jagtudvalget
Fest- og arrangementsudvalget

Tlf. 9829 4017

Niels Andreasen
Den Røde Gård
Den Røde Gårds Vej 2
9310 Vodskov

Medlemsudvalget

Tlf. 9829 3002

Torben Lauridsen
Vang Mark 72
9380 Vestbjerg

Fest- og arrangementsudvalget

Tlf. 9829 8583

Årsskriftets redaktør

Johan Schlichtkrull
Heisesvej 9
9200 Aalborg SV

Tlf. 9818 4942

Forord

Velkommen til et nyt nummer af Lodsejerforeningen Hammer Bakkers årsskrift. Forsiden er igen i år tegnet af Sheena Villadsen, som hermed takkes endnu en gang. Fotografierne er taget kort tid efter stormen 8. januar 2005.

Prøv en ny PARTNER

Græs-trimmer/ buskrydder

rydder græs, buske og småtræer på vanskeligt tilgængelige steder.

Priser fra kun **795,-**

Excl. moms

PARTNER 351
motorsav med 16" sværd **1195,-**

Excl. moms

Prøv den hos fagmanden

PJ Skov værktøj

Altid brugte **SAVE** på lager

Thistedvej 100 - 9400 Nørresunby
98 17 27 33

Formandens beretning for år 2004 på den ordinære generalforsamling den 4. april 2005 på Sulsted Kro

Selvom formandsberetningen egentlig kun vedrører 2004 vil jeg dog omtale orkanen den 8. januar 2005 - en aften som har sat sine synlige spor hos os alle. For nogle må vi se det skete som en katastrofe, men for de fleste af os, som ikke skal leve af skovbruget, er det skete vel mest af alt bedrøveligt. Lad os håbe det varer mange år, inden vi igen får en lignende naturoplevelse.

Den 8. september havde vi et glimrende jagtmøde på AMU-centret, Brandts Plantagevej. Aftenen blev flot indledt med jagthornsblæsning ved Åby Blæserne. Der var flere interessante emner på programmet: Især vil jeg nævne politiassistent Hans Flous gennemgang af reglerne for transport af våben og våbenopbevaring. Jeg tror ikke, at jeg er den eneste, som siden har opgraderet forholdene derhjemme omkring våben og ammunition. Krybskytteri var et andet emne, hvor vi blev opfordret til at registrere underlig færdsel i området men også til ikke at lege politi. Register tid og sted og hvis muligt fotografér!

Desværre fik vi ikke arrangeret den planlagte svampetur hovedsageligt på grund af kommunikationsbrist i bestyrelsen. Jeg vil gøre mit til at noget lignende ikke gentager sig:

Vi har i flere år satset på en årlig udflugt for medlemmerne. I 2003 arrangerede vi en tur til Tofte Skov, noget som vi i bestyrelsen anså for at være et tilløbsstykke. Desværre måtte vi spørge både naboer og bekendte for at få en enkelt bus fyldt op. For mig at se har det været svært at samle medlemmerne til en udflugt, undtagen når vi har haft hestevognstur i bakkerne.

Vi er derfor i bestyrelsen i tvivl, om vi skal fortsætte med at arrangere en årlig udflugt eller måske kun gøre det hvert andet eller tredje år. Det skal jo ikke være en sur pligt at møde op til et arrangement.

Ifølge vores vedtægter §3 er foreningens formål nøje beskrevet f.eks. vare-

tagelse af medlemmernes fælles interessere, formidling af faglig bistand, sørge for at holde medlemmerne underrettede om beslutninger af betydning for Hammer Bakker etc. Vi kunne derfor overveje, om vi blot skulle lade foreningen fortsætte som en interesseorganisation, som ved specielle lejligheder arrangerer et fagligt møde som det vi f.eks. havde efter stormfaldet. Det kunne også være, at man trænger til en helt ny bestyrelse - nogle nye mennesker som har nye indfaldsvinkler til, hvad vi skal bruge området til. Jeg ser derfor gerne, at vi til aftenens valg til ny bestyrelse får indvalgt nogle personer, som er visionære og som især er interesserede i at få formandsposten næste år.

Også i 2003 fik vi et spændende årsskrift redigeret af Johannes Schlichtkrull. Han har som vanligt gjort et flot stykke arbejde.

Werner Kindberg har besluttet at forlade bestyrelsen. Werner har været med i bestyrelsen gennem mange år, og det er med beklagelse, at vi har erfaret, at han ikke ønsker at fortsætte. Det har været rart at have en "rigtig skovmand" i bestyrelsen.

Tak til bestyrelsen for året 2004.

Niels Bundgaard

Et levnedsløb

En sommerdag sidst i 1980'erne fik Attrupgaard uventet besøg. Det var nogle mennesker, som godt ville se den ejendom, som en af deres forfædre, Hans Heinrich Jacobsen, havde ejet fra 1863 til 1873. Før de forlod Attrupgaard, efterlod de en levnedsbekræftelse, som Hans Heinrich Jacobsen havde skrevet, eller foranlediget skrevet, på sine gamle dage. Teksten var på tysk, og den blev senere oversat.

Hans Heinrich Jacobsen er født i 1836 ved Flensborg Fjord på Munkmølle, hvor han også voksede op. Det er jo langt fra Vendsyssel, men en af fadderne ved hans dåb var Peter Ahlmann, som senere blev godsejer på Langholt. Det fremgår i øvrigt også af levnedsbekræftelsen, at der var livlig forbindelse fra Munkmølle til godser i både Danmark og Tyskland.

Som femårig stikker han sig i øjet, da han skal spidse en pennefjer. Det betyder nedsat syn, og på det tidspunkt, hvor han fortæller sit levnedsløb, er han totalt blind.

Jacobsen er helt klart tyskvenlig. Han skriver f.eks.: "I foråret 1849 startede krigen igen, og d. 5. april hørte vi braget, da lineskibet "Christian d. VIII" sprang i luften. Derover var der naturligvis stor glæde."

Skolen har ikke hans interesse; det har til gengæld landbruget. Han bliver praktikant på et tysk gods, bedriftsskriver på et andet, gods- og bedriftsinspektør på et tredje. Det giver ham "en fortrinlig ridehest til rådighed" samt anseelse udadtil. En forvalter Elten ved samme gods får i 1856 en stilling hos A. Brandt på Klarupgaard ved Aalborg, og Jacobsen overtager nu også forvalterens gamle job og driver landbruget. Senere vender han tilbage til Munkmølle. Men han ønsker ikke at overtage stedet - der er for lidt landbrug - og "Forholdene for tysksindede i Nordslesvig under dansk herredømme var efterhånden blevet så utålelige, at jeg foretrak at flytte til det egentlige Danmark".

Han køber Juliedal, en smukt beliggende gård uden for Sorø. Og nu begynder livets alvor, skriver han. Han får sat skik på den forfaldne gård, men han og familien (far og søskende - han gifter sig aldrig) har dog også tid til at tage til København, bo på d'Angleterre, og omgås venlige godsejere fra omegnen.

Han vælger dog at sælge Juliedal, en del penge og nogle erfaringer rigere. Og nu gælder det om at finde en ny bedrift. Et besøg på landbrugsudstillingen i Hamburg 1863 er inspirerende, det hele - dyr, maskiner, produkter - er "storslået".

Klarupgaard besøger han i 1863. Her følger uddrag af hans beretning - stort og småt mellem hinanden. Kommentarer i parentes skyldes årsskriftets redaktør.

Jeg blev modtaget yderst venligt på Klarupgaard, hvor alt havde et ret herskabeligt snit, og jeg følte mig godt tilrette. Godset Attrup, beliggende

skråt over for Klarupgaard, på nordsiden af Limfjorden, 1 1/4 mil fra Aalborg, skulle på grund af arvedeling sælges. Vi kørte derhen for at se godset, selv om jeg havde sat mig for, at jeg ikke ville til Vendsyssel, om hvilket man sagde, at det lå norden for lands lov og ret. Det tiltalte mig i den grad, at jeg købte det, og jeg fortrød det heller ikke. Jeg skulle først hjem for at ordne det økonomiske, og til Juliedal for at arrangere transporten af mit bohav, og 28. oktober 1863 overtog jeg Attrup

Godset hører til et af dem i det nordlige Jylland, hvor der foreligger meget gamle efterretninger, og tidligere hørte stort bøndergods dertil. Den store Attrup- og Hammer Bakker-gruppe var tidligere en stor skov, hvad bølge- og egestubbe, dækket af mos og skjult af bregner, samt enkelte store træer vidner om. Nu er bakkerne dækket af lyng, og i dalene havde enkelte husmænd bygget deres hytter. Det hedder i Pontoppidans Atlas (1763-81) Aalborg Stifts Herregaarde:

Attrup i Hammer sogn, Kjær Herred er en uprivileret sædegaard, som i gammel tid var beboet af adel. Man finder nævnt Johannes Kalf, de Attrup 1350. Olaf Thygesen Lunge til Attorp 1397-1406. Peder Flemming i Attrup 1446. Fru Birgitte Pedersdotter, Chr. von Havers efterleverske af Attrup 1493. Hovedgaardstakst: 16 T, 4 S, 2 F Hartkorn (*tønder, skæpper, fjerding*), skovskuld 1 S, 1 F 2 ?, Mølleskyld 1 T, 4 S, 3 F, Bøndergods 15 T, 1 S, 2 F Hartkorn.

I et andet værk hedder det:

"Nord for det brede engstrøg langs Limfjorden knejser Hammer Bakker, og der helt ude på den østlige pynt, hvor ved deres fod den gamle herregård Attrup ligger gemt mellem saftigt grønt ellekrat i en lun dal, stod endnu for få år siden nogle ualmindelig slanke bølge som sidste rest af den gamle skov, og der fortælles endnu om røvere og ulve, der huserede der."

Den gamle skov er bortset fra små rester forsvundet, men den store sydlige del er senere overgået til private hænder og beplantet succesfuldt med nåletræ, hvilket giver hele landskabet et langt mere tiltrækkende udseende. Desuden er der til hvert hus og gård, der ligger på det flade land, plantet læbeplantning. Til Attrup hørte, da jeg købte godset, ud over fire husmandssteder, et areal på over 300 ha, bestående af 65 ha eng, som i en smalle og smallere strimmel nåede helt ud til Limfjorden, og som for små omkostninger blev forsynet med vandingsanlæg, hvilket øgede den årlige høst fra 200 til 400 læs dejligt hø. 15 ha for tør eng til hestefold. 60 ha let moseagtig agerjord, som nåede tæt op til avlsbygningerne, 100 ha høj let bakket sandjord og 60 til 80 ha stejle lyngbakker med dybe slugter. Bygningerne var gamle, men af stærkt egetræsbindingsværk. Den store gårdsplads, der var omgivet af have på tre sider, var endnu omkranset af resterne af den gamle voldgrav, og havde en behagelig beskyttet beliggenhed med udsigt mod syd til Limfjorden.

I modsætning til Juliedal fandtes her fuld høst, og alt, som hører til en bedrift, var rigeligt til stede. Desuden hørte Hammer Kirke også under godset og indbragte i tiende godt og vel 70 td korn, mest rug, og en vindmølle med to melgange. I de sidste 200 år før os havde der kun været fire ejere, den sidste i 63 år. De hed Trap, Hank, Bertelsen og Illum, de tilhørte alle den samme familie, men da der i hele den omtalte periode ikke havde været nogen voksen søn, var godset viderearvet i kvindelig linie. (*I en artikel af Ebbe Gotfredsen om "Gårdhandler i og ved Hammer Bakker omkring 1840" i Årsskriftet 2001 er der mere om emnet.*)

Den første nat, fra 28. til 29. oktober, var ganske forfærdelig, og hårene rejste sig på mit hoved ved tanken om at være kommet til et så frygteligt land. Det var nemlig århundredets værste orkan, der rasede, og hvis man ikke selv havde opdaget det, kunne man ikke tilnærmelsesvis forestille sig det, som det var. Det var, som om alt rystede i sin grundvold, og dertil kom den øredøvende larm. Hen ad morgenen blev det roligere, og da jeg kunne besigtige skaderne, var det ikke så slemt, som jeg havde ventet. Bygningerne havde holdt stand og havde kun nogle store huller i tagene. I haven var tre store ædelgraner mejet ned. Møllen havde mistet sine vinger,

men de skulle alligevel fornyes, og det reddede den fra større skader. Kirken havde mistet 1/4 af taget, og på en ubeskyttet mark forsvandt havreneg fra 20 favne (*1 favn = 2,12-3,77 kubikmeter*) så sporløst, at der næsten ikke engang kunne findes atomer. Andetsteds var det meget værre. På fire nabogodser var kostaldene helt eller delvist blæst omkuld, og 400 kreaturer blev begravet. Ingen vindmøller var brugbare, oftest var hele møllehatten blæst ned, og de store træer lå knækket, alene i Langholt skov var det gået ud over 400 ege- og bøgetræer...

Mit levnedsløb indtil nu har jeg skrevet ud fra hukommelsen. På Attrup begyndte jeg straks at føre dagbog med korte driftsmæssige og private notater, og det efterfølgende er derfor uddrag af denne dagbog.

15. november 1863 døde kong Frederik VII på Glücksborg Slot. Jeg måtte daglig i lang tid lade kirkeklokkerne ringe. 14. december afholdt man en klapjagt på Langholt for at fejre Malthe Sehested de Ahlmanns, den eneste søns, 19 års fødselsdag. De tre døtre Marie, Cathrine og Otillie, var endnu ikke voksne. 24. december rykkede en ekspeditionsstyrke, Preussen og Østrig, ind i Holsten, og danskerne trak sig langsomt og uden modstand tilbage. De nåede at se, hvordan man umiddelbart bag dem ved alle huse hejste det tyske flag. For mig var det dejligt, at familien Ahlmann boede på

det nærmeste nabogods. Peter Ahlmann var jo min fadder og blev mig en faderlig ven, hvor jeg i sandhed fandt et andet hjem. Forvalteren, Grev von Ahlefeld-Lauervig, kom ofte med sin datter for at hente mig.

Dette år var der næsten ingen sne og meget lidt frost. Høsten havde været godt middel, og efteråret var velegnet for alle arter arbejde. Jeg anlagde en lige allé fra landevejen til gårdspladsen, i alt ca. 300 m. Den attrupske, gennem lang tid med omsorg fremavlede hestebestand havde et førsteklases renomme. Fra en gammel fremragende hoppe "Mule" fandtes der syv direkte efterkommere, hvoraf Lotte, Jette og Vitte var de bedste hoppeføl, som alle fik førstepremier på dyrskuerne.

Rug kostede mig 4½ og byg 3 rd. pr. td. Derimod betalte jeg for 8 til 11 uger gamle vel opfedede kalve kun 3½ til 4½ kr. (*mon ikke der skal stå rd.?*) Det var ikke muligt at opnå store indtægter, derfor gjaldt det om at have små udgifter, og på dette område var det utroligst muligt, også når det gjaldt arbejdslønninger. Kraftfoder, kunstgødning og dyrkning af roer var endnu ukendt.

1864

Den 1. februar overskred de tyske tropper Eidergrænsen, og fjendtlighederne tog deres begyndelse. 24. april blev de første tre vogne udskrevet til krigstjeneste.

D.2.april var den unge 15-årige grev Rudolf von Platen Hallermund (Hanoveransk linie) kommet, for at være hos mig i to år med henblik på oplæring i landbrugsdrift. Det gik ham senere i livet særdeles godt.

Jeg fik også den første ikke særlig behagelige indkvartering af pr.lt. Boelt, s.lt. grev Blücher, Altona, 25 dragoner med 26 heste, desuden var der også en stabslæge med. 10. maj drog de videre...(Altona var dansk 1640-1864)

1. maj blev de indkvarterede alarmeret. Ved landsbyen Lundby ca. to mil syd for Aalborg skulle en større styrke omringes af husarer og infanteri og tages til fange. Med en overmagt på det dobbelte greb danskerne det så kluntet an, at de måtte trække sig tilbage med svære tab.

10. maj blev de indkvarterede dragoner afløst af kapt. Kühle, kommandør for 1. brigaderegiment, og adj.lt. Nielsen med 20 mand, og d. 18. blev begge officerer afløst af løjtnanterne Berggren og Knudsen, alle behagelige og pæne mennesker, men noget nedtrykte, da alle muligheder for at høste laurbær blev dem afskåret. Regimentet havde før krigen haft garnison i Möln (*by syd for Lübeck*). Officererne og underofficererne var for de flestes vedkommende danskere, hvorimod mandskabet udelukkende var holstenere. På den befalede march til Danmark kom man til Plön, hvor mandskabet nedlagde geværene og erklærede, at de ikke ville videre. Obersten bedømte situationen rigtigt og gav mandskabet orlov. I Slesvig blev mandskabet totalt erstattet af ældre reservister, hovedsagelig slesvigere. Men da de første skud faldt ved Dybbøl, bragte de sig hurtigt i sikkerhed og erklærede, at de ikke ville lade sig slå ihjel. De blev derefter hjemsendt uden sang og hornmusik. Regimentets stambesætning blev herefter sendt til baglandet i Vendsyssel og blev kun suppleret op med helt utrænede rekrutter,

som man ikke foreløbig kunne bruge til noget som helst, og regimentet kom da heller ikke i kamp mere.

5. maj rykkede prøjserne ind, og danskerne trak sig tilbage til nordsiden af Limfjorden. 7. og 14. regiments officerer holdt et bal på Tylstrup kro for deres indkvarteringsværter, og 23. juni rejste vores indkvartering. Danskerne trak sig nu uden kamp langsomt nordpå. Ovenpå dette måtte jeg fra 26. til 30. juni foretage en meget besværlig rejse til København via Frederikshavn. Fra 3. til 8. juni blev 2. brigades magasin flyttet fra Bjørum til Attrup, i den tid havde vi al slags proviant i pose og sæk. Pakket på 100 vogne gik det videre nordpå, dog efterlod man en mængde kommissbrot (*militærets rugbrød*). Daglig slagtede man dejlige fede gæs (?), og jeg købte de lange afskårne halse til spotpris.

Som de sidste af danskerne kom 9. juli et hold ingeniørtropper under ledelse af kaptajn Dalgas for at nedbryde landevejsbroen. På den måde gjorde jeg den senere så kendte oberst Dalgas', stifteren af Det danske Hedeselskabs, bekendtskab.

10. juli gik preusserne over Limfjorden. D. 11. kl. 5 om morgenen kom de første tre husarer ridende ind på gårdspladsen for at rekvirere vogne og landkort. Til morgenmad var der to officerer, der skulle sørge for indkvartering, begge havde ligget i kvarter på Munkmølle. Til middag gjorde det 50. regiment holdt for at hvile og drikke, og hen imod aften installerede militærguvernøren over Jylland, general grev Vogel von Falkenstein, sig indtil næste dag med en stab på 24 officerer, herunder to hertuger, nogle prinser preussere og østrigere fra alle våbenarter, 70 røde husarer, over 100 heste og hans personlige livvagt, et kompagni af 4. gardarhusareregiment, det var ikke så lidt! For at få nogle timers ro var jeg nødt til at søge tilflugt i kornsiloen, hvor jeg lagde mig på en dyng korn.

Min sidste hest blev spændt for en fjedervogn og med den unge Platten som kusk kommanderet med i fem dage. Fra 15. til 16. havde jeg en ridende afdeling af det 5. artillerikorps med en kapt. Müller, lt. von Hahn og en overlæge, og d. 27 til d. 28. en general von Flichs med fire officerer, 22 heste og 30 mand, i kvarter. D. 28. gjorde et batteri fra det 50. regiment på

vej tilbage holdt hos mig, og dermed forlod de sidste tyske tropper Vendsyssel.

Efterhånden kom også vognene tilbage fra krigstjeneste. De bedste seks heste havde jeg i hele denne tid gemt i bakkerne. Alt, hvad man rekvirerede af heste, kvæg, fourage, vogne osv., blev godt vurderet, og man fik bonner derfor, som den danske regering ifølge fredsbetingelserne skulle indløse. En betaling på fire rigsdaler pr. td. hartkorn i krigsskat, som var blevet os pålagt, udskød vi heldigvis, til der blev våbenstilstand og fred...

På markerne var det umuligt at lave noget i juli, det eneste, der trængte sig på, var hø- og kornhøsten, som skete i ugunstigt, vådt vejr.

Jeg købte en prima fuldblods hoppe til mig selv som ridehest, som, måske på grund af, at den var blevet såret, var blevet totalt militærsky og i det hele taget ret ustyrlig. Jeg måtte skille mig af med den, da der i umiddelbar nærhed faldt et skud, og den sprang så vildt, at to gode sadelgjorder sprang...

I oktober solgte jeg en god femårig arbejdshest for 185 rd. og fem par 2¹/₂ - 3-årige okser for 70 rd. pr. par. I november byggede jeg en ny solid fårestald til 200 får og et værksted, idet alle hjul- og træarbejder blev lavet på godset. Så vidt jeg husker, kostede bygningen 400 rd.

29. november kom kong Christian IX med dronning for første gang på besøg i Aalborg hos de kongetro jyder...

5. december solgte jeg to grise a 200 pund for tilsammen 36¹/₂ rd. og rug for 3³/₄ rd. Året havde med undtagelse af høsttiden været køligt og tørt.

1865

...Natten til 2. juni var der så stærk nattefrost, at 50 td. land med rug næsten totalt frøs i stykker. Den gav næsten ingen udbytte, og også halmen var helt muggen og ubrugelig. Det havde været bedre at gøre som på Langholt, hvor man høstede den i juni, så kunne den stadig have været brugt som værdifuldt foder. Da jeg havde leveringsaftale om såsæd, fik jeg yderligere ubehageligheder.

Fra 10. til 19. juni rejste jeg over København til Feddersens på Frenderupgaard, hvor min far og Tine (*en søster*) allerede var ankommet, og vi besøgte de gamle naboer. Af den berømte digter Ingemanns enke fik jeg et smukt alterbillede, til det af mig donerede nye alter. Ved nedbrydningen af det gamle alter fandt man under dette en krypt, i hvilken der fandtes flere stærkt forfaldne kister. (*Der er tale om Hammer Kirke. I Hedins bog om Hammer Bakker fra 1931 s. 123-124 står der mere om emnet. Hedin synes dog, at enkefru Ingemanns altertavle er "jævnt dilettantisk udført"*). Af Feddersen købte jeg en fremragende god hoppe, engelsk følhoppe, som pga. en hofteledsbetændelse var blevet solgt fra den kongelige væddeløbsstald.

10. september tog Adolf Dick, Hugh (*en bror*), Platen og jeg på en fra begyndelse til ende mislykket fornøjelsestur til Klarupgård, hvorfra vi på grund af storm først kom hjem til fods kl. halv fire om natten.

19. september var hele kongefamilien i Aalborg til indvielsen af den nye pontonbro over Limfjorden, for øvrigt den længste i verden...

Fårene begyndte at dø som fluer, i alt ca. 40-50 stykker. Alle organer så sunde ud, og til sidst opdagedes det, at årsagen lå i en lille lus, som kunne fjernes ved to gange badning i en stærk arsenikopløsning.

De første to år havde altså ikke været en dans på roser for mig. Krigen i 1864 med store forretningsmæssige forstyrrelser, og 1865 først med tre måneders streng frost, april og maj ganske gode, men det hele ødelagt i juni på grund af nattefrost og tørke. Hø $\frac{1}{3}$ til $\frac{1}{2}$, rug frosset i stykker, vårsæd meget lidt, fodermangel, kreaturbesætningen stærkt reduceret, og fåredød.

1866

...Gjorde de første forsøg med at dyrke roer. Plantede kålrabi og runkelroer og såede turnips. Fik bedækket min engelske hoppe Atalante af en fuld-blods araber Abu-Gösch, fik førstepræmie for varmblodede på dyrskuet i Århus 30. juni...

29. december til et uforglemmeligt bal med 100 mennesker hos Peter Mellegaard Lyngdrup, frygtelig snestorm, de nærmestboende måtte blive i tre dage og de fleste i fem dage. Jeg kom til alt held nytårsaften med til Langholt. Maden rakte så nogenlunde, men ingen kunne trække af tøjet og komme til sengs.

Dette år havde vi kun lidt frost og sne. Sommeren var ret frugtbar og dejlig, dog led rugen under dræningen på grund af regn og storm. Høsten var nogen vanskelig på grund af regn, og den unge rug var jo blevet ædt, så 14 td. land måtte sås om. Ellers var det et godt år.

1868

Rugen steg til den usædvanlig høje pris af 10¹/₂ rd. Jeg blev valgt ind i bestyrelsen for Aalborg Amts Landboforening og af Amtsrådet til medlem af Sandflugtskommisionen for Kjær Herred. Beplantede og tilsåede 1 td land ved siden af haven for det nystiftede Danske Hedeselskab...

Efter en tør og varm sommer var en tidlig korn- og høhøst afsluttet 2. september.

Tog en dragonhest fra Randers på kost for 1 mark om dagen og senere yderligere en, hvorved jeg havde fortrinlige ride- og køreheste.

Af Amtet blev jeg udpeget til Amtsjernbanevurderingskommissionen...

Efter tre mådelige husholdersker fik jeg endelig en god til min private husholdning...

Året havde en mild vinter og en varm og tør sommer.

1870

13. oktober. I de sidste dage er der faldet så store mængder sne, at jeg ved Rold Skov kørte fast i en næsten 1¹/₂ m høj snedrive og måtte hente folk til hjælp fra landsbyen. Mange træer og store grene, der endnu havde blade, var knækket under vægten af sneen. Ing. kapt. V. var i længere tid hos mig for at nivellere mine marker. Mine okser kostede nu ca. 120 rd. i indkøb og 170 rd. salgspris, altså 50 rd. for et års foder og græsning...

1871

...Malte Ahlmann og jeg grundlagde en dramatisk forening, hvis formål var at sætte tre-fire forestillinger op på de forskellige godser hver vinter. Det havde vi megen fornøjelse af.

I april anrettede stærk nattefrost store skader...Jeg blev valgt til formand for Menighedsrådet for Hammer Horsens sogn, som jeg havde været medlem af i en årrække... Ligeledes blev jeg valgt til viceformand i Aalborg Amts Landboforening, for øvrigt den største i Danmark med over 3000 medlemmer, hvor jeg afløste godsejer, hofjægmester v. Undal...

15. september indviede Kongen med stort følge jernbanen Nørresundby-Hjørring- Frederikshavn. Det var en storslået fest, hvortil jeg var inviteret af Ministeren. Til festmiddagen i Frederikshavn, som kostede 32 kr. pr. kuvert, var vi 300 mennesker. På tilbageturen, som Kongen foretog pr. vogn, passerede vi Attrup henimod kl. 10 om aftenen på vej til Aalborg. Mine folk havde tændt et glædesblus på en af bakkerne, som lyste vidt omkring, og omegnens beboere red under min ledelse forud for Kongen fra amtsgrænsen til Nørresundby, hvortil vi ankom kl. 11 om aftenen efter at have været i sadlen fra kl. tre om eftermiddagen...

1873

Midt i februar mødte jeg en ung hr. Møllerup fra København, som var forlovet med datteren til godsejer Ahlefeld på Rugtved. Uden opfordring fra min side foreslog han mig at sælge Attrup til ham, og bad om et møde med ham og hans svigerfar 19. februar. Dette skete, og handelen blev hurtigt afsluttet, da de gik ind på alle mine betingelser, og med deres tiltrædelse af handelen gik Attrup med det samme over i deres eje.

Jeg forbeholdt mig frit ophold i tre måneder samt retten til at bruge de to dragonheste. 24. februar holdt jeg en afskedsfest for de folk, som havde været ansat hos mig.

25. februar var der generalforsamling i læseforeningen Concordia, hvor jeg var formand, og som fru jægermester Vestrup havde grundlagt nogle år tidligere. Jeg overgav nu denne post til Malte Ahlmann.

I begyndelsen af marts trådte jeg tilbage fra min post som formand for kirkeorgelsparekassen og mine andre kommunale poster.

Marts måned brugte jeg til at foretage afskedsbesøg i min store omgangskreds.

Her slutter Hans Heinrich Jacobsens dagbog fra Attrupgaard. Sin alderdom tilbringer han i Gråsten, og her gør han status over sit liv: "Selvfølgelig har jeg måttet kæmpe med problemer, mange ønsker forblev uopfyldte, og følelsen af ensomhed har ofte trykket mig. På den anden side er jeg sluppet for svære slag fra skæbnens side og for lange ulykkesperioder, og min medfødte optimisme og tilfredse sind gjorde det muligt for mig at finde de bedste sider i alle livsforhold, således at jeg tilfreds og af hele mit hjerte taknemmelig kan se tilbage på et langt og lykkeligt liv".

Advokatfirmaet Kragbak

Gabelsgade 5, 9000 Aalborg

telf. 9631 8800

fax 9631 8808

kragbak@eurojuris.dk

www.aalborg.eurojuris.dk

Erhvervsrådgivning
Generationsskifte
Skattestrafferet
Strafferet

Ejendomsadministration
Køberrådgivning
Civile retssager
Inkasso

KURT'S SAVVÆRK/ TØMMERHANDEL

v Kurt Jensen Søhusevej 54 · Hammer Bakker · 9380 Vestbjerg Tlf 98 29 70 16

TRÆ købes, evt. på roden, også mindre partier.

OPSKÆRING af tømmer.

SALG af tømmer, brædder og lægter
direkte fra savværket.

Fredag kl. 12.00 - 18.00

Lørdag kl. 08.00 - 12.00

eller efter aftale på tlf. 98 29 70 16

(bedst mellem kl. 18 - 20).

NØRRESUNDBY BANK

Frihed

Har du en bolig med friværdi, har du måske også nogle uopdagede muligheder.

Kom ind i vores afdeling og få en snak om dine muligheder for økonomisk frihed.

NØRRESUNDBY BANK

Vodskovvej 43 · 9310 Vodskov · Tlf. 98 70 55 00 · vodskov@nrsbank.dk · www.noerresundbybank.dk